

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2*
CREATIVE LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS
UNDER THE OFFICE OF LOEI PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA 2

เบญจมาศ ช่างเรือง¹ และ จักรกฤษณ์ โปดapol²

Benchamas Changrueang¹ and Chakgrit Podapol²

¹⁻²มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

¹⁻²Mahamakut Buddhist University, Srilanchang Campus, Thailand

Corresponding Author's Email: Eoh9584@gmail.com

วันที่รับบทความ : 17 เมษายน 2569; วันแก้ไขบทความ 25 เมษายน 2569; วันตอบรับบทความ : 27 เมษายน 2569

Received 17 April 2026; Revised 25 April 2026; Accepted 27 April 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา (2) เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน และ (3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 จำนวน 297 คน ได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.945 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

Citation:

* เบญจมาศ ช่างเรือง และ จักรกฤษณ์ โปดapol. (2569). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2. วารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่, 4(3), 1554-1571.

Benchamas Changrueang and Chakgrit Podapol. Creative Leadership Of School Administrators

Under The Office Of Loei Primary Educational Service Area 2.

Modern Academic Development and Promotion Journal, 4(3), 1554-1571;

DOI: <https://doi.org/10.>

<https://so12.tci-thaijo.org/index.php/MADPIADP/>

การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 5 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เลย เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ครูและผู้บริหารที่มีตำแหน่ง มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ขณะที่ ครูและผู้บริหารที่มีระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงานมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

3. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา มุ่งส่งเสริมการมีส่วนร่วม การสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และความไว้วางใจในการทำงานร่วมกัน โดยเน้นการกำหนดวิสัยทัศน์เชิงอนาคตอย่างเป็นระบบ ที่สอดคล้องกับบริบทและนโยบายทางการศึกษา และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ ยังมุ่งพัฒนาความสามารถในการปรับตัว การเลือกใช้แนวทางการบริหารที่เหมาะสมตามสถานการณ์ และการตัดสินใจบนพื้นฐานของวิจรณ์ญาณเชิงวิชาชีพ อีกทั้งยังเน้นการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ การเปิดโอกาสให้เกิดแนวคิดใหม่ ๆ และการต่อยอดแนวคิดเหล่านั้นไปสู่การสร้างนวัตกรรมทางการศึกษา

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ , ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ , ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The purposes of this research were to: (1) examine the level of creative leadership of school administrators; (2) compare creative leadership as classified by position, educational level, and work experience; and (3) explore guidelines for developing creative leadership of school administrators. This study employed a mixed-methods research design. The sample consisted of 297 school administrators and teachers under the Loei Primary Educational Service Area Office 2, obtained using Krejcie and Morgan's table. The research

instrument was a five-point rating scale questionnaire with an overall reliability of 0.945. Statistical analyses included frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and one-way analysis of variance. For the qualitative phase, five key informants were selected through purposive sampling. A semi-structured interview was used, and data were analyzed using content analysis.

The findings revealed that:

1. The overall and individual aspects of creative leadership of school administrators were at a high level.

2 . The comparison of creative leadership levels among school administrators revealed that teachers and administrators with different positions showed statistically significant differences at the .05 level. In contrast, teachers and administrators with different educational levels and work experience demonstrated statistically significant differences at the .01 level.

3. The guidelines for developing creative leadership among school administrators aim to promote participation, creative communication, and trust in collaborative work, emphasizing the systematic formulation of a future-oriented vision that is aligned with the educational context and policies and can be translated into concrete practice; furthermore, they focus on developing adaptability, selecting appropriate administrative approaches according to different situations, and making decisions based on professional judgment, while also promoting creativity by providing opportunities for new ideas to emerge and extending these ideas toward the development of educational innovations.

Keywords: Leadership, Creative Leadership, School Administrators

บทนำ

ในศตวรรษที่ 21 การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยี เศรษฐกิจ และสังคม ได้ส่งผลให้ระบบการศึกษาทั่วโลกต้องปรับตัวเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การสร้างสรรค์ และการเรียนรู้ตลอดชีวิต การบริหารจัดการสถานศึกษาจึงมี

บทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนองค์กรให้สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าประเทศไทยจะมีการปฏิรูปการศึกษาอย่างต่อเนื่อง แต่ยังคงพบปัญหาด้านคุณภาพผู้เรียนและประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยเฉพาะในบริบทของโรงเรียนที่มีข้อจำกัดด้านทรัพยากรและบุคลากร ซึ่งส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนยังไม่เป็นไปตามเป้าหมาย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560) ทั้งนี้ปัญหาดังกล่าวมีความเชื่อมโยงกับรูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ยังไม่สามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของบริบทสังคมและการศึกษาได้อย่างเหมาะสม

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ (Creative Leadership) เป็นแนวคิดที่ได้รับความนิยมอย่างกว้างขวางในวงการบริหารการศึกษา โดยมุ่งเน้นความสามารถของผู้นำในการสร้างวิสัยทัศน์ ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และนวัตกรรม (Amabile, 1996; Runco, 2014) นอกจากนี้ ผู้นำเชิงสร้างสรรค์ยังมีบทบาทสำคัญในการสร้างแรงบันดาลใจ ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม และประสานความร่วมมือของบุคลากรเพื่อนำไปสู่การสร้างคุณค่าใหม่ให้กับองค์กร (Mumford et al., 2002) งานวิจัยในบริบทการศึกษาไทยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา การสร้างนวัตกรรมทางการสอน และการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (จินตนา ดีดวงพันธ์, 2565; อิบติซาม เจะหะ, 2564; กชกร จันทร์แดง, 2566)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีสถานศึกษาที่มีความหลากหลายทั้งด้านขนาดและบริบท ซึ่งยังคงเผชิญกับปัญหาด้านคุณภาพผู้เรียน โดยเฉพาะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศในบางกลุ่มสาระสำคัญ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2, 2568) สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาให้สามารถบริหารจัดการและขับเคลื่อนองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพภายใต้ข้อจำกัดที่มีอยู่

ด้วยเหตุนี้ การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 จึงมีความสำคัญ เพื่อวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำ เปรียบเทียบความแตกต่างตามปัจจัยส่วนบุคคล และเสนอแนวทางการพัฒนาที่

เหมาะสม อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการศึกษาและการพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมในยุคดิจิทัลอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลยเขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลยเขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลยเขต 2

สมมุติฐานการวิจัย

1. ผู้บริหารและครูผู้สอน ที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 แตกต่างกัน
2. ผู้บริหารและครูผู้สอน ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 แตกต่างกัน
3. ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยมีวิธีการดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2

ตอนที่ 2 การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2

ตอนที่ 1 การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

การวิจัยในตอนที่ 1 นี้ เป็นการศึกษาเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ (1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 และ (2) เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 โดยจำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Method) มีวิธีดำเนินการดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 จำนวน 1,314 คน จากโรงเรียน 152 แห่ง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 , 2568)

2. กลุ่มตัวอย่าง

2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 จำนวน 297 คน ได้มาโดยกำหนดขนาดของ กลุ่มตัวอย่าง โดยเทียบจากตารางสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : pp. 607-608) โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างง่าย

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน ปีการศึกษา 2568 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ซึ่งได้จากการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซีและมอร์แกน Krejcie and Morgan (Krejcie and Morgan, 1970, p.607) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 297 คน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified random sampling) ตามจำนวนผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในแต่ละอำเภอ และใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบมีข้อความเกี่ยวกับ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) วิสัยทัศน์ 2) ความยืดหยุ่น 3) จินตนาการ 4) การทำงานเป็นทีม

แบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) ผู้วิจัยได้ กำหนดค่าคะแนนเป็น 5 ระดับแต่ละระดับมีความหมายดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง ผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา และผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ แล้วประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ (เช่น SPSS) โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การหาค่าความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage) และนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

2. การวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ใช้การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ตามเกณฑ์ของเบส (Best อ้างถึงในอิติตฮาม เจอะหะ 2564 , หน้า 72) ซึ่งแปลผล ตามเกณฑ์การแปลผล ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง ผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อยู่ระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง ผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อยู่ระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง ผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อยู่ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง ผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อยู่ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง ผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อยู่ระดับน้อยที่สุด

3. เปรียบเทียบความแตกต่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ตาม สมมติฐานข้อที่ 1 ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติทดสอบที (t-test) แบบกลุ่มเป้าหมายที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent Samples)

4. เปรียบเทียบความแตกต่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ตามสมมติฐานข้อที่ 2 ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ (Post Hoc Test) โดยใช้วิธีการของ Least Significance Difference Test (LSD) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

ตอนที่ 2 การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การวิจัยในตอนที่ 2 นี้ เป็นการศึกษาเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ (3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) มีวิธีดำเนินการดังนี้

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ให้สัมภาษณ์ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 หรือรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ศึกษาพิเศษ ผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 5 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะเครื่องมือ

การสร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยนำหัวข้อที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถามในตอนต้นที่ 2 ซึ่งเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 โดยการกำหนดกรอบการสัมภาษณ์จากลำดับค่าเฉลี่ยแต่ละด้านจากมากไปน้อย มาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview)

ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

1. อ่านข้อมูลทั้งหมดอย่างละเอียดเพื่อทำความเข้าใจภาพรวมของเนื้อหา
2. จัดหมวดหมู่ข้อมูลตามประเด็นที่เกี่ยวข้องกับแต่ละด้านของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านความยืดหยุ่น ด้านจินตนาการ ด้านความคิดสร้างสรรค์ และด้านการทำงานเป็นทีม
3. วิเคราะห์หาแนวโน้ม ความเหมือน และความแตกต่างของความคิดเห็นในแต่ละประเด็น
4. นำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบ ความเรียงเชิงพรรณนา (Descriptive Narrative) เพื่อสะท้อนแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อย่างชัดเจนและครอบคลุม

ผลการวิจัย

1. ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การทำงานเป็นทีม รองลงมาคือ วิสัยทัศน์ ความยืดหยุ่น และจินตนาการ ตามลำดับ โดยทุกด้านอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 จำแนกตาม ตำแหน่ง พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ขณะที่จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงาน พบว่าโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและการวิเคราะห์เนื้อหา พบว่า ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 4 ด้าน ได้แก่ วิสัยทัศน์ ความยืดหยุ่น จินตนาการ และการทำงานเป็นทีม ซึ่งสามารถบูรณาการเป็นโมเดล TVFI ได้อย่างเป็นระบบ

การทำงานเป็นทีมมุ่งเน้นการประสานความร่วมมือ การกำหนดบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจน และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ ขณะที่วิสัยทัศน์ทำหน้าที่กำหนดทิศทางขององค์กร โดยต้องมีความชัดเจน สอดคล้องกับพันธกิจ และสามารถสร้างแรงบันดาลใจให้บุคลากรดำเนินงานร่วมกัน

ความยืดหยุ่นสะท้อนถึงความสามารถในการปรับตัวของผู้บริหารให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลง และการเปิดรับแนวคิดใหม่ ส่วนจินตนาการเน้นการคิดสร้างสรรค์และการพัฒนาแนวทางใหม่ในการบริหารจัดการ

โดยสรุป องค์ประกอบทั้ง 4 ด้านมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ กล่าวคือ วิสัยทัศน์เป็นตัวกำหนดทิศทาง ความยืดหยุ่นช่วยให้เกิดการปรับตัว จินตนาการส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม และการทำงานเป็นทีมเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรสู่ความสำเร็จ ทั้งนี้ การบูรณาการองค์ประกอบดังกล่าวอย่างสมดุลจะนำไปสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่องและความสำเร็จของสถานศึกษาอย่างยั่งยืน

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัย โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดมาหาค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนี้

1. การศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2

ผลการศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยการทำงานเป็นทีมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ได้แก่ วิสัยทัศน์ ความยืดหยุ่น และจินตนาการ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมและการทำงานร่วมกันในองค์กรเป็นสำคัญ ควบคู่กับการกำหนดทิศทางการพัฒนาองค์กรที่ชัดเจน ทำให้บุคลากรเกิดความเข้าใจและสามารถปฏิบัติงานไปในทิศทางเดียวกัน ส่งผลให้ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ขณะเดียวกัน การที่บางด้านมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่นเล็กน้อย อาจสะท้อนถึงความแตกต่างของระดับการพัฒนาในทักษะด้านการปรับตัวและการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ซึ่งยังสามารถพัฒนาเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในบริบทของการจัดการศึกษาในปัจจุบัน โดยภาพรวมแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสามารถบูรณาการทักษะสำคัญของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์มาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ผลการศึกษา

ดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชร อินทาปัจ (2563) พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ กชพร จันทรแดง (2566) พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุทัย บุญประเสริฐ (2562) ที่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์จะสามารถพัฒนาองค์กรให้เกิดประสิทธิภาพและนวัตกรรมได้ รวมทั้งสอดคล้องกับแนวคิดของ Stoll และ Temperley (2009) ที่กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรให้เกิดการเปลี่ยนแปลง โดยอาศัยจินตนาการและการคิดอย่างมีวิจารณญาณ อีกทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Robinson (2011) ที่เน้นว่าผู้นำทางการศึกษาควรส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และการมีส่วนร่วมของบุคลากรเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา และเมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยด้านการทำงานเป็นทีมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านความยืดหยุ่น และด้านจินตนาการ ตามลำดับ ดังนี้

1) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเลย เขต 2 การทำงานเป็นทีม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการส่งเสริมความร่วมมือของบุคลากรในองค์กร เปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผน การตัดสินใจ และการดำเนินงานร่วมกัน มีการกำหนดบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน และสร้างบรรยากาศการทำงานที่เอื้อต่อความสามัคคี ซึ่งช่วยให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชร อินทาปัจ (2563) ที่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วมของบุคลากรในระดับมาก ส่งผลให้การดำเนินงานของสถานศึกษามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับแนวคิดของ Kouzes และ Posner (2017) ที่ระบุว่า ผู้นำที่มีประสิทธิภาพต้องสามารถสร้างความร่วมมือและพลังของทีมเพื่อขับเคลื่อนองค์กรให้บรรลุเป้าหมาย

2) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเลย เขต 2 วิสัยทัศน์ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการกำหนดทิศทางการพัฒนาองค์กรได้อย่างชัดเจน มีการวิเคราะห์สถานการณ์ และถ่ายทอดวิสัยทัศน์สู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ทำให้บุคลากรเกิดความเข้าใจและมุ่งไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ กชพร จันทรแดง (2566) ที่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดวิสัยทัศน์และสามารถสื่อสารให้บุคลากรเข้าใจร่วมกันในระดับมาก ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา และสอดคล้องกับแนวคิดของ

Senge (2006) ที่กล่าวว่า วิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision) เป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรแห่งการเรียนรู้ให้ประสบความสำเร็จ

3) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเลย เขต 2 ความยืดหยุ่น อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมีความสามารถในการปรับตัวให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง เปิดกว้างต่อความคิดเห็นใหม่ และยอมรับความหลากหลายทางความคิด ซึ่งช่วยให้สามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาองค์กรได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับแนวคิดของ Stoll และ Temperley (2009) ที่ระบุว่า ผู้นำเชิงสร้างสรรค์ต้องมีความยืดหยุ่นและเปิดรับแนวคิดใหม่เพื่อส่งเสริมนวัตกรรม และสอดคล้องกับ Fullan (2014) ที่กล่าวว่าผู้นำทางการศึกษาต้องสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา

4) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเลย เขต 2 จินตนาการ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมีความสามารถในการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กล้านำแนวคิดใหม่มาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการ แม้จะมีข้อจำกัดด้านระเบียบหรือบริบทของสถานศึกษา แต่ยังสามารถพัฒนาแนวทางใหม่เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Robinson (2011) ที่เน้นว่าความคิดสร้างสรรค์เป็นทักษะสำคัญของผู้นำในศตวรรษที่ 21 และสอดคล้องกับ Amabile (1998) ที่กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์เกิดจากการสนับสนุนของผู้นำและสภาพแวดล้อมในองค์กร

2. การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2

2.1 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 จำแนกตาม ตำแหน่ง พบว่า ผู้บริหารและครูที่มีตำแหน่งแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน โดยผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการกำหนดนโยบาย วางแผน และตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ในการบริหารจัดการสถานศึกษา ขณะที่ครูผู้สอนมีบทบาทในการปฏิบัติงานตามนโยบายและแนวทางที่กำหนด จึงทำให้การรับรู้และการประเมินภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารมี

ความแตกต่างกัน นอกจากนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาอาจมีมุมมองในเชิงการบริหารจัดการและการพัฒนาองค์กรในภาพรวม ขณะที่ครูผู้สอนรับรู้ผ่านพฤติกรรมการบริหาร การสนับสนุน และการมีปฏิสัมพันธ์ในบริบทของการทำงานจริง เช่น การส่งเสริมการทำงานเป็นทีม การสร้างวิสัยทัศน์ร่วม การเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น และการสนับสนุนแนวคิดใหม่ ๆ ซึ่งลักษณะดังกล่าวอาจส่งผลให้เกิดความแตกต่างของความคิดเห็นระหว่างสองกลุ่ม การมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานและการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารที่แตกต่างกันของบุคลากรแต่ละกลุ่ม อาจทำให้เกิดระดับความเข้าใจและความคาดหวังต่อพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่แตกต่างกัน จึงส่งผลให้ความคิดเห็นโดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กขพร จันทรแดง (2566) และ สนธยา สมลิคุณ (2566) ที่พบว่า บุคลากรที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่งแตกต่างกัน มีความเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับแนวคิดของ จักรกฤษณ์ โปตาพล (2564) และ สุทธิพันธุ์ สุภานันท์ (2565) ที่ชี้ให้เห็นว่า บทบาทหน้าที่และบริบทการปฏิบัติงานของบุคลากรเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการรับรู้และการประเมินภาวะผู้นำของผู้บริหารในองค์กรทางการศึกษา

2.2 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 จำแนกตาม ระดับการศึกษา พบว่า ผู้บริหารและครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ระดับการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความรู้ ความสามารถ และกระบวนการคิดของบุคลากร โดยบุคลากรที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าจะมีโอกาสเข้าถึงองค์ความรู้ทางวิชาการ การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ และการคิดเชิงสร้างสรรค์ในระดับที่ลึกซึ้งกว่า ส่งผลให้มีมุมมองและความคาดหวังต่อพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่แตกต่างจากบุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า นอกจากนี้ บุคลากรที่มีระดับการศึกษาสูงอาจให้ความสำคัญกับการมีวิสัยทัศน์ การเปิดรับแนวคิดใหม่ ความยืดหยุ่นในการบริหารจัดการ และการส่งเสริมจินตนาการในการทำงานมากขึ้น ขณะที่บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าอาจให้ความสำคัญกับการปฏิบัติงานตามนโยบายและแนวทางที่กำหนด จึงส่งผลให้การรับรู้และการประเมินภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์มีความแตกต่างกัน ความแตกต่างด้านพื้นฐานทางการศึกษา อาจส่งผลต่อระดับความเข้าใจในแนวคิดการบริหารสมัยใหม่ และการนำแนวคิดเชิงสร้างสรรค์

ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน จึงทำให้ความคิดเห็นโดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กขพร จันทรแดง (2566) และ สนธยา สมลิคุณ (2566) ที่พบว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับแนวคิดของ จินตนา ดีดวงพันธ์ (2565) และ พัทธรัตน์ หาญประชุม (2565) ที่ชี้ให้เห็นว่า ระดับการศึกษาเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้และการประเมินพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา

2.3 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 จำแนกตาม ประสบการณ์ทำงาน พบว่า ผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ประสบการณ์การทำงานเป็นปัจจัยที่ช่วยหล่อหลอมความรู้ ความสามารถ และมุมมองในการปฏิบัติงานของบุคลากร โดยบุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงานมากย่อมมีโอกาสเผชิญกับสถานการณ์ที่หลากหลาย และมีความเข้าใจในบริบทของการบริหารสถานศึกษามากยิ่งขึ้น ส่งผลให้สามารถประเมินพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารได้อย่างลึกซึ้งและรอบด้าน ในขณะเดียวกัน บุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยอาจยังอยู่ในช่วงของการเรียนรู้และปรับตัวต่อระบบการทำงาน จึงมีมุมมองหรือความคาดหวังต่อบทบาทของผู้บริหารที่แตกต่างออกไป ส่งผลให้ความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์มีความแตกต่างกัน การทำงานร่วมกันระหว่างบุคลากรที่มีประสบการณ์แตกต่างกันภายในสถานศึกษา อาจส่งผลให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการถ่ายทอดประสบการณ์ แต่ในขณะเดียวกันก็อาจทำให้เกิดความแตกต่างในมุมมองต่อการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา จึงส่งผลให้ความคิดเห็นโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กขพร จันทรแดง (2566) และ เกียรติศักดิ์ ปราบสาร (2567) ที่พบว่า บุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับแนวคิดของ จักรกฤษณ์ โปตาพล (2564) และ สุทธิพันธุ์ สุภานันท์ (2565) ที่ชี้ให้เห็นว่า ประสบการณ์การทำงานเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการรับรู้และการประเมินภาวะผู้นำของผู้บริหารในองค์กรทางการศึกษา

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 สามารถสรุปผลได้ดังนี้

ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามตำแหน่งระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน พบว่า โดยรวมจำแนกตามตำแหน่งมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยด้านวิสัยทัศน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนความยืดหยุ่น จินตนาการ และการทำงานเป็นทีมไม่แตกต่างกัน

สำหรับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) การทำงานเป็นทีม ผู้บริหารสถานศึกษามุ่งเสริมสร้างการบริหารจัดการและการประสานความร่วมมือของบุคลากรให้ทำงานร่วมกันอย่างมีเป้าหมายเดียวกัน กำหนดบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน ส่งเสริมการสื่อสาร การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และสร้างความไว้วางใจในองค์กร 2) วิสัยทัศน์ ผู้บริหารสถานศึกษาเน้นการกำหนดและถ่ายทอดวิสัยทัศน์อย่างชัดเจน เชื่อมโยงกับพันธกิจ เป้าประสงค์ และค่านิยมของสถานศึกษา พร้อมทั้งวิเคราะห์สภาพแวดล้อม และนำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการ 3) ความยืดหยุ่น ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้เกิดการปรับเปลี่ยนแนวคิดและวิธีการบริหาร เปิดกว้างต่อความคิดเห็นที่หลากหลาย พร้อมสร้างบรรยากาศการทำงานที่เอื้อต่อความร่วมมือในการปฏิบัติงาน และ 4) จินตนาการ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการกล้าคิด กล้าทำ เปิดรับแนวคิดใหม่ ๆ และผสมผสานองค์ความรู้ เทคโนโลยี และวัฒนธรรมที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาองค์กรอย่างสร้างสรรค์และยั่งยืน ส่วนข้อเสนอแนะในการวิจัย ประกอบด้วย **1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปปฏิบัติ ประกอบด้วย** 1) การทำงานเป็นทีม จากการศึกษาค้นพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามุ่งเสริมสร้างการทำงานร่วมกันของครูและบุคลากรในสถานศึกษา โดยกำหนดบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน ส่งเสริมการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และสร้างความไว้วางใจในการปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ 2) วิสัยทัศน์ จากการศึกษาค้นพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเน้นการ

กำหนดและถ่ายทอดวิสัยทัศน์ร่วมกันอย่างชัดเจน เชื่อมโยงกับพันธกิจ เป้าประสงค์ และค่านิยมของสถานศึกษา พร้อมทั้งวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและนำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการ เพื่อให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาได้อย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน 3) ความยืดหยุ่น จากการศึกษาพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้เกิดการปรับเปลี่ยนแนวคิดและวิธีการบริหารอย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ เปิดกว้างต่อความคิดเห็นที่หลากหลาย และสร้างบรรยากาศการทำงานที่เอื้อต่อความร่วมมือ เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาและรับมือกับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ 4) จินตนาการ จากการศึกษาพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์ กล้าคิดกล้าทำ และเปิดรับแนวคิดใหม่ ๆ สนับสนุนให้ครูและบุคลากรสร้างนวัตกรรมทางการศึกษา พร้อมทั้งผสมผสานองค์ความรู้ เทคโนโลยี และประสบการณ์ที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาองค์กรอย่างสร้างสรรค์และยั่งยืน 2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย ประกอบด้วย 1) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกและสามารถกำหนดแนวทางการพัฒนาได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น 2) ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เพื่อเปรียบเทียบและพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทที่แตกต่างกัน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กชพร จันทร์แดง. (2566). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2. ใน *สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

- เกียรติศักดิ์ ปรามสาร. (2567). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามมาตรฐานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เลย หนองบัวลำภู. ใน *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง.
- จักรกฤษณ์ โปตาพล. (2564). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์: ผู้นำในยุค Disruptive. *วารสารวิจัยศรีล้านช้าง*, 1(3), 33–44.
- จินตนา ดิดวงพันธ์. (2565). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามุกดาหาร. ใน *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา*. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สนธยา สมลิคุณ. (2566). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2. ใน *สารนิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- สุทธิพันธุ์ สุภานันท์. (2565). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3. ใน *วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยพะเยา.
- พัชรี อินทาปัจ. (2563). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3. ใน *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม*. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- พัทธรักษา หาญประชุม. (2565). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6. ใน *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา*. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษา. (2560). *รายงานสถานภาพการศึกษาของประเทศไทย พ.ศ. 2560*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2. (2568). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568*. เลย: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2562). *ภาวะผู้นำทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อิตีซาม เจะหะ. (2564). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2. ใน *การค้นคว้าอิสระ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- Amabile, T. M. (1996). *Creativity in context*. Westview Press.
- Kouzes, J. M., & Posner, B. Z. (2017). *The leadership challenge* (6th ed.). Wiley.
- Mumford, M. D., Scott, G. M., Gaddis, B., & Strange, J. M. (2002). Leading creative people: Orchestrating expertise and relationships. *The Leadership Quarterly*, 13(6), 705–750.
- Robinson, K. (2011). *Out of our minds: Learning to be creative* (2nd ed.). Capstone.
- Runco, M. A. (2014). *Creativity: Theories and themes: Research, development, and practice* (2nd ed.). Academic Press.
- Stoll, L., & Temperley, J. (2009). Creative leadership: A challenge of our times. *School Leadership and Management*, 29(1), 65–78.